

W trosce o nietoperze

2017-04-26

25 i 26 kwietnia 2017 r. w Osjakowie odbyła się konferencja, podczas której specjaliści z całego kraju dyskutowali o ochronie nietoperzy. Wydarzenie było podsumowaniem projektu LIFE+ "Carrying out necessary conservation work on a territory of Szachownica Cave designated within Natura 2000/Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica".

W konferencji wzięli udział przedstawiciele środowisk naukowych, badający różne aspekty zachowań nietoperzy. Wyjaśniali oni uczestnikom co sprawia, że jaskinia Szachownica jest wykorzystywana jednocześnie przez tak wiele gatunków o zupełnie odmiennych preferencjach siedliskowych. Zaprezentowali skąd przylatują do niej nietoperze oraz dlaczego wybudzanie hibernujących zwierząt ze stanu odrętwienia, jest tak ryzykowne. Przystawili także aktualne trendy w zmianach liczebności nietoperzy zimujących w tym obiekcie.

Gościem specjalnym konferencji był Szilárd Bücs, przedstawiciel The Romanian Bat Protection Association, rumuńskiego stowarzyszenia koncentrującego się na ochronie nietoperzy, które zrealizowało projektu Bat conservation in Pădurea Craiului, Bihor and Trascău Mountains nr LIFE08 NAT/RO/000504. Projekt ten, podobnie jak LIFE Szachownica/PL, polegał na zabezpieczeniu obiektów jaskiniowych, stanowiących siedliska nietoperzy.

O projekcie

Szachownica to jeden z najdłuższych systemów jaskiniowych na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej. Wzniesienie ze względu na swoje walory zostało objęte ochroną prawną w postaci rezerwatu przyrody, noszącego tę samą nazwę, a także specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000. Ostoja jest drugim pod względem liczebności zimowiskiem nietoperzy w Polsce, a w Polsce południowej największym. Istniejący obecnie system przestworów, został wydrążony przez człowieka podczas eksploatacji górniczej. Ingerencja w górotwór spowodowała naruszenie stateczności masywu skalnego, co spowodowało rozwieranie się szczelin ciosowych w stropach jaskini. Intensywny proces dezintegracji, potęgowany naturalnymi procesami przemarzania oraz zjawiskami krasowymi, stwarzał ryzyko całkowitego rozpadu stropu i zawalenie części obiektu.

Zasadniczym zadaniem projektu było zachowanie tego miejsca w stanie umożliwiającym korzystanie z niego nietoperzom. W tym celu jaskinia Szachownica oddana została w ręce górników. Wykonali oni prace realizowane w górnictwie podczas zabezpieczania podziemnych wyrobisk w kopalniach. Działania polegające na konserwacji i wzmocnieniu struktury skalnej górotworu przeprowadzono w latach 2015-2016. W ich ramach została zastosowana kombinacja iniekcji, kotwienia oraz fizycznego podparcia stropów w najbardziej niewalczalnych miejscach. Dodatkowo ulegające destrukcji ociosy zostały opięte siatką, a ich strukturę wzmocniono przez kotwy iniekcyjne. Nad całością realizowanych prac czuwał tzw. Zespół Monitorujący, w skład którego wchodził: członkowie zespołu projektowego, inspektor nadzoru technicznego, autorzy dokumentacji technicznej oraz eksperci przyrodniczy.

Obecnie w rezerwacie Szachownica trwają jeszcze prace, dzięki którym częściowo zostanie on udostępniony do ruchu turystycznego. Na ostatniej prostej są już przygotowania do oddania ścieżki edukacyjnej, w obrębie której możliwe będzie legalne poruszanie się po rezerwacie. Na głazach zamontowanych zostało dziesięć niewielkich tablic informacyjnych, dedykowanych przede wszystkim nietoperzom i ich „królestwu” jakim jest Szachownica. Ścieżka będzie przebiegała poza obiektami jaskiniowymi, a schodzenie z niej oraz wstęp do samej jaskini nadal będą zakazane.

Decyzja o utworzeniu ścieżki dydaktycznej jest pokłosiem nagminnego łamania zakazu ruchu, który poza trasami wyznaczonymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, obowiązuje we wszystkich rezerwach. W Szachownicy do tej pory taka trasa nie była wyznaczona co oznacza, że nadal obowiązuje tam zakaz wstępu. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest ogromne niebezpieczeństwo, jakie niesie ze sobą wejście do jaskini Szachownica. Trzeba o tym pamiętać, bo chociaż w ramach projektu LIFE Szachownica przeprowadzone zostały zabezpieczenia, których celem było nie dopuszczenie do zawalenia jaskini, to jednak wszystkie badania wskazują, że górotwór ten jest wyjątkowo mocno zeszcelinowany. W jaskiniach wciąż obserwowane są osypywanie różnej wielkości odłamków skalnych, zatem choć zabezpieczone przed pełnym zawaleniem, obiekty te nadal pozostają niebezpieczne dla zdrowia i życia ludzi.

[Więcej informacji na stronie internetowej projektu.](#)

W trosce o nietoperze

